

Ker se je že tolikrat naglašalo, da se je treba držati načelne politike, bi bilo pač

zeleti, da se naša konservativna stranka izreče edenkrat jasno, ali odobrava koalicijsko politiko, ali pa ne. Če je ne, je njena dolžnost, da ne dela več razločka med Klunom in Šukljejem, proti obojima naj začne boj, kakor ga bije proti naprednjakom; če jo pa odobrava, naj pa Šukljeja tudi na miru pusti, ko dela v njenem smislu.

Tudi ljubljansko politično društvo je že sklenilo par sklepov, ki se popolnoma ne ujemajo s koalicijskim programom. Kmaku bi kdo sodil, da se gospodje zares že napovedali borbo Hohenwartovemu klubu.

Pri tem je pa še vedno na čelu temu društvu gospod državni poslanec Klun, Šukljejev soniselnik in zagovornik, in poleg Šukljeja najodličnejši zagovornik koalicijske. To je pač uganka, katere ni lahko rešiti. Po našem skromnem mnenju pač ni zadosti, če je kdo v Ljubljani ali pa na shodi „Kotoliškega političnega društva“ odločen katoličan, temveč mora tisto odločnost tudi pokazati v državnem zboru, ni zadosti, če kdo v delavskem društvu v Zagorju nam pridružuje za občno volilno pravico, to je treba storiti v odločilnem trenutku na Dunaju!

Kakšen krik je, če se kak slovenski politik druži z naprednjaki, dobro je pa, če konservativni poslanec nudi na Dunaju z nemškimi liberali, ki bi najrajši krščanski nauk kar porinili v kot, kakor je priznal njih pristav Suess sam. To pač tudi le kaže, da nekaterim ni za stvar, temveč le za osebo in pa k večjemu za to, da se kdo vpiše v „Kotoliško politično društvo“.

Naši konservativci radi tožijo o demoralizaciji. Upravičeno se moramo pač, če tako postopanje ne demoralizuje v največji meri naroda? Ko bode narod to videl, zgubiti mora vse zaupanje v mostvo in poštenje. Misliti si začne, da gospoda igrajo z njim le komedijo. Posledica temu pa zna biti splošna apatija do vseh javnih zadev in s tem bodo poglajena zopet našim nasprotnikom tla na slovenski zemlji. Pogubnih posledic ne prepreci nobeno politično društvo, kakoršna se sedaj po Kranjskem ustanovljajo.

Dopisi

Iz Ljubljane 6. junija (Izvirni dopis). Da se je grofa Hohenwarta popularnost že precej pomanjšala, je gotovo. Naši konservativci se seveda v istini še vedno drže tega vodje avstrijskih konservativcev, če tudi ga semtertja malo založujejo. Da bi naša konservativna stranka odločno nastopila proti grofu Hohenwartu politiki, o tem še ni niti govora. Naj bi danes bile volitve za državni zbor, gotovo bi ga kotoliško politično društvo z vsemi silami podpiralo, daš se je nedavno izreklo proti valutni politiki grofa Hohenwarta. Gosp. prof. Šuklje je v kranjskem deželnem zboru naši konservativni stranki očital neodkritost, in nekoliko je imel tudi prav.

Naši konservativci so se jeli že bati, da na Gorenjskem pade grof Hohenwart. Nezavisnejši gorenjski kmetje že premišljajo, da grofa Hohenwarta politika je za krajno pogubna. Znano je namreč, da je grof Hohenwart s padcem grofa Taaffeja in Steinbacha tudi pokopal davčno reformo, s katero bi se bili davki velikim bogatinom povisali, kmetom in malim obrtnikom pa ponizali.

Že tedaj, ko so se nabirali podpis za famozno zaupnico grofu Hohenwartu, se je v konservativnem listu naglašalo, da je treba na gorenjskem katoliškega političnega društva, da ne bodo mogli več naprednjaki begati prebivalstva, ali to bi se reklo z drugimi besedami, da zabrani, da grof Hohenwart več ne dobi nezaupnice in da sploh gorenjski kmetje ne zgube zaupanja v tisto konservativno politiko, ki že nekaj časa tako dobro brani interese Rothschilda in tovaršev.

Dovoljenje za osnovo takega političnega društva v Radovljici so že dobili. Kakšen bode smoter novemu društvu, bode vsakdo vedel, ako omenim, da mu pri porodu kumujejo tisti ljudje, ki so kumovali Hohenwartovi zaupnici. Kakšen vseh bode imelo novo društvo, se ne vemo, ali toliko pa rečemo, da naj gorenjski kmetje nikar ne pričakujejo, da jih bodo branili pred tistimi, ki jim kratijo pašne pravice, ljudje, ki sami zastopajo interese velikega posestva in velikega kapitala. Skušnja že odpré Gorenjcem oči, kje so njih pravi prijatelji, da gotovo ne v taboru, v katerem je zagovornik nemškega liberalizma in židovskega kapitalizma grof Hohenwart.

Prvo nedeljo t. m. je v Trnovem na Notranjskem slovensko katoliško društvo imelo dobro obiskano shod, na katerem sta poleg jednega kapelana govorila dr. Gregorčič in odvetnik dr. Sustersič, kateri posebno rad zabavlja proti naprednjakom, dasi o njegovih zaslugah ni dosti znanega. Kaj več o tem shodu pisal vam bodem drugi pot.

Nemško gledališko društvo v Ljubljani je v svojih finančnih zadregah se bilo

obrnilo do mestnega zbora za podporo. Mestni zbor je pa podporo odbil. Prav je storil, povrnil je jednako z enakim. Ko so ob svojem času Nemci bili dobili večino v kranjskem deželnem zboru, so bili tudi takoj ustavili podporo „Dramatičnemu društvu“.

Kot prostor za Valvazorjev spomenik je mestni zbor odločil prostor pred deželnim muzejem, ki je gotovo za ta spomenik najprimernejši.

Dne 31. maja se je dolenska železnica otvorila jako slovesno. Od trgovinskega ministerstva je bil prisel sekcijski načelnik vitez Wittek.

Posebno velikih spominov pa ta slavnost ni zapustila. Pravo veljavo dolenska železnica se le dobi, ako se podaljša v Belo Krajino in od tod dalje do Karlovca. Naravno je, da se je o tem pri slavnostnem otvorjenju tudi govorilo, ali Wittek je v svojem govoru le preveč naglašal samopomoč. Iz njegovega govora se je dalo posneti, da naj dežela le sama zida železnico, če jo hoče imeti. Kaj malega te država da. Uboga kranjska dežela pa ne zmore več velikih žrtv. Nadejali smo se, da se bode koalicijska vlada in koalicijska večina na nas Slovence malo bolj ozirali, ko vendar naši poslanci najverneje podpirajo koalicijsko. Na Dunaju si menda mislijo, čemu bomo gledali na Slovence, ker gospodje Klun, Šuklje in drugi taki nas bodo tudi podpirali tudi če ničesa ne damo. Le tako si moremo tolažiti, ker v jedni zadnjih sej državnega zbora so glasovali proti Klunovim in Vošnjakovim resolucijam zaradi podaljšanja dolenske železnice, zveze kamniške železnice s stajerskimi, radi železnice iz Kranja v Tržič in za železnico po Poljanski dolini. To-liko vam lahko rečemo, da to, da je celó grof Hohenwart glasoval proti omenjenim resolucijam, nikakor ne moti veselja poslancu Klunu in zaradi tega ostane še nadalje jeden najvernejših pristavev koalicijske. O Vošnjaku se pa govori, da se je malo grdo držal potem, ali do jeseni tudi njega mine nevolja.

Iz Bolea 13. junija. — Tu imamo vedno le dež; zadnji četrtlet smo imeli celó nevihto, da je bilo, kakor iz skafa. Priletavala je tudi soda, ki je naredila precej škode. — Če pojde takó naprej, bati se nam je povodnji, kakoršna smo doživeli l. 1891., ko nam je državno cesto čez Predel močno poskodovala. — Ali pretekla so tri leta in čista še vedno ni popravljena, razun na najbolj nevarnih mestih. Naši državni poslanci so vlado sicer ponovno opozarjali na to čisto, a doslej brez uspeha, ker — zdi se — nekateri krogi zadržujejo vse koristne naprave, da bi se ne moglo govoriti o pridobitvah pod novim političnim vodstvom goriških Slovencev. — Ako pridejo naši gg. poslanci kaj na Boleško, kar tu srčno želimo, prepričajo se lahko na svoje oči, kakó zane-marjena je predelska cesta še letos! — Zdalj, ko to pišem, zopet lije, na hribih pa močno sneži.

Tu imamo precej živahno vojaško življenje, ker vojaki nas pogosto obiskujejo. — Pretekli teden smo imeli tu generalni stab; na čelu mu je bil feldegm. vitez Beck s 40 višjimi častniki, 100 konji in mnogimi vojaki. (O tem glej več med domačimi novicami. Ured.)

Narodni praznik v Št. Petru.

Prijazni Št. Peter pri Gorici je obhajal v nedeljo velepomembno narodno slavnost, — slavnost sijajnega krsta novega bralnega in pevškega društva „Slovenska zveza“, ki se je letos tamkaj ustanovilo po trudoljubnem prizadevanju č. g. kapelana in občedovanega glasovnega strokovnjaka Ljudovika Láicina, rodóm Čeha. — Prijetni naš Št. Peter tikoma Gorice je ta dan sijajno dokazal svoje čisto slovensko lice, ki je našim narodnim nasprotnikom hud trn v peti.

Reveži so naši goriški nasprotniki, to morajo pripoznavati celó sami. Ako le stopijo čez meje goriškega mesta, že stoje na čisto slovenskih tleh, kjer brezpozorno gospoduje Slovenec, ki se ne dá več tlačiti tuji peti. Tudi Št. Peter jim je to v nedeljo najslajnejše dokazal, kar jim ni bilo posebno ljubo, kajti priče takemu njihovu siromastvu so bili celó minister grof Wurmbrand in draga visoka gospóda, ki so dosli od slavnostne otvoritve furlanske železnice v goste k deželnemu glavarju in št. peterskemu županu, k njegovi prevrženosti grofu Francu Coroniniju.

Št. Peter je bil ves v zastavah, narodnih in cesarskih. Ob cesti sta bila postavljena dva slavoloka. Pogosto gromenje topičev se je daleč razleglo in pričalo o narodni pri-segi naših Št. Petercev, da hočejo zvesti ostati svojemu narodu do zadnjega diha.

Najkrasnejše je pa bilo odlično dvorišče v gostini gosp. Zorna, kjer je bil postavljen oder; mlaji, papirnati baloni in narodnih barvah, isto takó zvezde, papirnate verige, transparenti itd. so pričali o izredni marljivosti in ukusu gg. prirejalcev. Na dvorišču se je zbralo okoli 1000 oseb iz vse okolice in iz Gorice; prav živahno življenje se je bilo ondí razvilo. — Ko je bil deželni glavar in župan odpremil ministra Wurmbranda na kolodvor v Gorico, prišel je k veselici; občinstvo ga je pozdravilo z viharimi živjokliči.

Predsednik č. g. Láicina je v kratkem in oduševljenem govoru pozdravil doslo občinstvo in prosil ga vsestranske podpore, da bo moglo izvrševati svojo krasno nalogo pri vohodu v goriško mesto. — Slavnostni govornik g. E. Klavžar je pa v kratkih potezih načrtal sliko našega narodnega probujanja od dobe prvih narodnih društev in taborjev na Goriškem do današnjega časa, obujal nam vesle in žalostne spomine ter potem prisel na važnost narodnega petja za probujanje naroda. Omenjal je, da v Št. Petru so bili vedno dobri pevci, ki so nam nesevilnokrat pomagali celó v Gorici in drugod po okolici, le doma si niso mogli ustanoviti narodnega ognjišča, pri katerem bi se zbirali in ogrevali za lepo petje, za narodni napredek in sploh za omiko in prijetno društveno življenje. Ali končno se jim je posrečilo ustanoviti tako ognjišče; iskra, ki je dolgo tlela pod pepelom, vplamtelja je, da zdaj gori, in mi vsi bomo pihali in kurili, da nikdar ne ugasne in da se ta plamen vžge še ostalo okolico, kjer ni to bilo potreba. — Govor g. Klavžarja je vzbudil viharno, dolgo trajajoče navdušenje.

Mladi pevski zbor je pet pet pesmij pod vodstvom predsednika gosp. Láicina. Dasi zbor ni posebno številen in je pet na prostem, vendar je dosegel popolen uspeh in po vsaki točki zel viharno polvalo, da je moral ponoviti vse pesmi. Občinstvo je živahno pozdravljalo tudi predsednika in pevovodjo g. Láicina. Njeg. prevz. grof Franc Coronini je polvalil in zahvalil vse pevce in pevovodjo za njihovo marljivost, s katero so se urili v lepem petju.

Veselihi odsek „Goriškega Sokola“ (gospodini Ida Božič in M. Čejter g. dje Janša, Marinčič in Znidarčič) je predstavil komičen prizor „Igralec na kmetih“ in izvirno saloigro „Loterist“. Oboje je vzbudilo mnogo smeha in zabave. — Deklamacija „Rabeljsko jezero“ je tudi jako ugajala; govorila jo je prav dobro g. gna Matilda Božičeva, ki je žela prav viharno polvala. — Srečkanja se je udeležilo veliko občinstva, kar je gnutni uspeh veselice le še povečalo. — Zvečer so se prizigali umetniški ognji.

Takó je mlado društvo slavilo svoj krst. Naj bi ostalo tudi zanaprej vedno takó čvrsto, kakor se je pokazalo pri rojstvu, in naj bi ga ne dosegla tista usoda, kakor mnogo drugih enakih društev, ki so polagoma zaspala, ko se je prva oduševljenost polegla in jela potem polagoma jenjavati. Ne prenapenjati močij, raje naj koraka bolj polagoma, a vstrajno!

Čujmo, da mlado društvo ima zbranega že nekaj denarja za društveno zastavo, katero si namerava v kratkem omisliti in potem slovesno blagosloviti. Dobrotno nebo daj svoj močotni blagoslov, da bo mlado društvo napredovalo in polagoma doseči svoj krasni, uzvišeni, Bogu in narodu ljubi smoter!

Vsa čast vrlim članom „Slovenske zveze“ in njenemu predsedniku! Vstrajno naprej!

Razgled po svetu.

Ministerska kriza na Ogerskem je začasno rešena. Novo ministerstvo je sestavljeno po večini iz poprejšnjih ministrov; odstopili so le Csaky, Bethlen in Lajoš Tisza; novi minister na kraljevskem dvoru je grof Andrassy, naučni minister baron Lorant Eötvös; poljedelsko ministerstvo je prevzel začasno honvedski minister Fejervary. — O novem položaju dosle so sledeče brzojavke:

Budimpešta 12. junija. Ministerski predsednik Wekerle je danes predstavil parlamentu novo vlado in čital deklaracijo, v kateri pravi, da je krona naročila ministerstvu izjaviti, da soglasa povsem z vlado glede kodifikacije cerkvenopolitičnih predlog. Ta izjava krone je uzrok, da je vlada odnehala od zahteve naj se pomnoži število članov magnatske zbornice. Zanaša se na preudarnost magnatske zbornice in upa, da se ne bo protivila cerkvenopolitičnim predlogom. Novo ministerstvo stoji nepremakljivo na cerkvenopolitičnem programu prajšnje vlade. Posl. Justh je izjavil, da nasprotuje neodvisna stranka vsaki vladi, ki stoji na državnopravnem stališču iz l. 1867., da pa se cerkveno političnim predlogom ne bo ustavljala. Apponyi in Eötvös sta izjavila, da ostanete njihovi stranki na prejšnjem stališču.

Budimpešta 12. junija. Tekom razprave o vladnem programu zagovarjal je Wekerle dvorne kroge in grofa Kalnokyja, katerim so razni govorniki očitali, da se vtičajo v notranje zadeve ogerske, in je rekel, da je cesar z njegovo, Wekerlovo, vednostjo naročil grofu Khuenu, naj sestavi novo vlado. Vse strmi.

V Belgiji imajo nove homatije. Dne 12. t. m. je potekla zakonita doba tamošnje zbornice, a vlada jo še nadalje porablja v svoje namene. — To pa je liberalcem prišlo kakor nalašč, da kriče proti klerikalci: ki imajo vlado v rokah. V nedeljo je uprozorila v Bruslju velik demonstrativen obhod po mestu, ki je pred kraljevim dvorom zahteval, naj kralj odpusti sedanje ministerstvo. Pričakuje se, da kralj razpusti parlament. — Torej povsod zmešnjava za zmešnjavo!

Stambulov v opoziciji. — Navzlic izjavi nove vlade, da neče kar nič premeniti dosedanje unanje politike bolgarske in vsa

skrb obračati na notranje zadeve, je vendar Stambulov začel proti vladi hujskati iz unanje-političnih razlogov. Glede notranje politike molči, glede unanje politike pa pravi, da se hoče vlada približati Rusiji in je zato razvil v „Svobodi“ svoj unanje-politični list, te-le štiri točke obsežajoči program: 1. Zveza s Turčijo je utrditi in zato skleniti z njo defenzivno in ofenzivno zvezo; 2. Okleniti se je trozveze in zlasti Angleške, kateri je največ na tem, da je Bolgarska samostojna država; 3. Z balkanskimi državami je negovati prijateljske razmere, z Rumunsko pa je skleniti defenzivno zvezo, kateri ima pristopiti tudi Turčija; 4. Skrbeti je za dobre razmere z veseljami in za priznanje kneza.

Rusija in Vatikan. — Posledice do-seženega porazumljenja mej Rusiji in Vati-kanom se že kažejo. Pričakovati je važnih osebnih prememb v katoliški hierarhiji na Ruskem, ruska vlada pa je baje obljubila, da odslej ne bode zapirala katoliških samostanov izvzemši slučaj, da bi to bilo iz „državnih ozirih neizogibno potrebno“. Tudi v drugih ozirih bo ruska vlada postopala kar najbolj obzirno. Za sedaj je razveljavila prepoved, da ruski škofje brez vladnega dovoljenja ne sme-jo potovati v Rim.

Maroški sultan umrl. — Iz Tangerja se javlja, da je maroški sultan dne 7. t. m. na potu v Casablanca umrl. Vojaki in mini-stri so baje njegovega sina Abdulaziza pro-glasili za sultana. Po smrti takih eksotičnih vladarjev nastanejo navadno homatije. V Ma-roku bi bile posebno nevarne, ker se tu kri-zajo koristi Francoske, Španske in Angleške.

Domače in razne novice.

Naročnikom. — Bliza se konec prve-mu polletju. Zato prosimo, da vsakdo o pra-vem času ponovi naročnino. Mi imamo ve-like stroške, katere s težavo zmagujemo za-radi nerednega plačevanja naših naročnikov. Prosimo dalje, da vsakdo gleda na pas. Tam bo zapisana dolžna svota do konca l. 1893., kdor ne plača, ustavimo mu list in naročnino pošlemo drugim načinom.

Osebnosti. — Č. g. Simon Gre-gorčič, naš dični gorski slavec, sel je za nekaj časa v Kamnik v tamošnjo kopelj po Kneippovem načinu.

Veleč. g. dr. Anton Gregorčič ostane zdaj nekaj časa v Gorici; zdravje se mu vidno vrača vkljub napornemu duševnemu delu. — Tudi visokor. g. Alfred grof Cor-onini je v Gorici. Toliko na znanje tistim, ki se v eni ali drugi zadevi obračajo do njiju.

Izpit za učitelja veronauka na srednjih solah sta delala 13. in 14. t. m. č. gg.: Janez Kokošar, župnik v Šebreljah, in Franc Cleri, katehet pri Ursulinkah v Gorici.

Nagla smrt. — V nedeljo jutro je nagle smrti izdihnil svojo dušo č. g. Valentin Bresausig, kapelan pri sv. Ignaciju na Travniku v Gorici. Pokojnik je bil rojen v Gorici 26. maja 1845, in je bil posvečen 19. sept. 1868. — V nedeljo zjutraj ob 6. je imel še navadno slovensko propoved, potem je sel domov, čutil je, da mu prihaja slabo, sedel je na divan in po kratkem smrtnem boju je izdihnil. — Svečan pogreb se je vr-sil v torek predpoldne.

Izlet v Miren. — Zadnje smo pove-dali, da prihodnji čitalniški izlet bo v Miren. Ker bo pa ta dan tamkaj javni ples, je izlet odložen.

Izlet v Št. Ferjan. — Goriški Čital-ničarji pojdejo prihodnjo nedeljo v Št. Ferjan na mesto v Miren. Odihod ob 3. popoldne od Soskega mesta.

Izlet v Devin. — Prihodnjo nedeljo priredi „Tržaski Sokol“ izlet s parti-kom v Devin. — Bilo bi prav umežno, da bi dosle v naš krasni Devin tudi iz Gorice vsaj nekoliko gostov. — Kdor bi želel udele-žiti se tega izleta, oglašaj naj se do jutri večer v naši tiskarni. Ako se oglašati dosti ude-ležnikov, odpeljemo se z žardinjero v nede-ljo ob 1. popoldne.

Izleti v okolico jako koristijo narod-nemu probujanju in ponosu našega ljudstva, ki ima semtertje še vedno zastarele pojme o Gorici in njenem prebivalstvu. Zato moramo ponovno toplo priporočati vsem rodoljubom, naj se v obilem številu udeležujejo nazna-njenih izletov ali veselice.

Priloga. — Današnja številka ima dve strani priloge. Ker bi nam poslaničar iz Komna vzela preveč prostora v glavnem listu, dodali smo prilogo, da bi ne bili oskudovani tisti čitatelji, katere komenske homatije prav nič ne zanimajo.

Društvo „Sloga“ je imelo učeraj sejo, v kateri je poleg navadnih društvenih in sol-

skih zadev prišla v razgovor tudi nameravana obrtnonadaljevalna šola, dalje pogovor o šempaskem taborju in drugih koristnih zadevah naše dežele.

Društvo „Alojzijeve“ v Gorici je imelo učeraj občni zbor v tukajšnji bogoslovnici. Udeležba je bila prav velika. Glavna točka dnevnega reda je bil nakup posebne hiše. Sklenilo se je, da se hiša kupi, ker so pogoji prav ugodni. Navzoča č. duhovščina je pa zagotovila podporo, da se bodo plačevale obresti in polagoma tudi glavica.

„Slovanska knjižnica“. — Jutri izide 19. snopič tega velevažnega književnega podjetja. Ta snopič bo obsegal pet tiskanih pol ali 80 strani v lepem gostem mediaeval tisku — in nam prinese krasno povest slovečega češkega pisatelja (tudi duhovnika) Trebizsega z naslovom „Pošasti“. Dejanje se vrši ob krških bregovih dalmatinskih v času silno drznih morskih roparjev, ki so bili prave pošasti, strah in groza potujočim trgovskim ladijam. Povest se čita prav mikavno. — Celo povest dobe torej naročniki za 10 kr. s poštno vred, kar je tako cenó, da v Slovincih doslej nismo bili vajeni, kupovati tako po ceni leposlovne knjige.

Priporočamo torej to podjetje vsem prijateljem leposlovne književnosti, ker drugače bo moralo tudi to poginiti, kakor že mnogo drugo v poprejšnjih časih.

„Kazipot“. — Mnogi gospodje, ki so to knjigo prejeli na ogled, niso vrnilii ne knjige in ne poslali denarja. Knjige zdaj ne sprejememo več, pač pa majno prosimo, da bi nam poslali denar, saj imamo že tako dosti gnotne izgube poleg velikanskega truda, kateri nas je stalo sestavljanje, kar vsakdo sprevidi na prvi mah, ako le površno knjigo pregleda. — Knjiga marsikomu dobro služi, a ni imel z njo nikakega truda, naj nam vsaj gnotne skode ne dela s tem, da ne pošlje določene svote.

Knjige „Slovenske Matice“ za leto 1893, dosle so v Gorico že pred daljšim časom, kakor je bilo v „Soči“ naznanjeno. Vkljub temu nekateri društveniki niso še poslali po nje. Zato se zopet uljudno vabijo, naj jih v kratkem sprejmejo, da se jim ne izgubijo. Pri tej priliki opozarjamo g. društvenike, da treba plačati letnino za 1894. najkasneje do konca tega meseca. Letnino sprejema poverjenik dr. Gregorčič ali Čitalničin čuvaj g. M. Koršič.

Umetniška razstava v Gorici. — Z ozirom na to, da pripravljali odbor dosledno prezira slovenske prebivalstvo in ne izda nikakega povabila, sporeda, pogojev itd. tudi za Slovence, svetujemo vsem svojim rojakom:

1. naj se nihče ne udeleža razstave kot razstavljalca;
2. naj nihče Slovencev ne potrosi niti novčica, da bi šel pogledat, kaj ponujajo na pogled taki prezirali naše narodnosti. Razstavljajo naj sami in gledajo naj tudi sami! Kakor delajo oni z nami, tako mi z njimi! Zoh za zob!

Boj za slovenske šole v Gorici. — Č. kr. deželni solski svet je na ukaz z Dunaja naročil mestnemu zastopu goriskemu, da do 15. t. m. se mora izjaviti o prošnjah slovenskih staršev: ako tega ne stori, naj pošlje vse spise kar v Trst. — No, gospodje so se izjavili v seji od torka; rekli so, kar edino smo od njih pričakovali, da šole ne dovolijo. — Ali gospodje mestni očetje nimajo glavne besede v tej zadevi! Deželni solski svet poroča v prihodnji seji, da slov. šola je potrebna in da mesto jo mora ustanoviti, mestni zastop podaj najbrže utok in takó pride cela reč zopet ministerstvu v presojo. Ali minister je obljubil v javni seji, da razsodi to zadevo v zmislu zakona, ako pride do njega potom instanc. Zato smo prepričani, da bo našega „križevga pota“ vendar enkrat konec. — Prihodnjic si ogledamo razloge naših mestnih očetov, s katerimi opravičujemo svoje postopanje.

Trgovinski minister grof Wurmbbrand je prišel v nedeljo popoldne s červinjskim vlakom v Gorico in od tam v St. Peter, ki je bil zaradi veselice ves v zastavah; v parku grofa Coroninija se je gospoda okrepčala z južno. — Na kolodvoru se je bila zbrala razna gospóda, ki je bila ministru predstavljena. Z večernim brzovlakom se je minister odpeljal na Dunaj, dočim sta sekijska načelnika Wittek in Wurmbšla drugo jutro po Vipavski dolini do Postojine, kakor opisuje naše posebno poročilo o tem potovanju.

Časnikarsko raco poslali so iz goriskega semenišča ljubljanskemu „Slovencu“. Ne vemo, kakó je šla v slast gospodom okoli imenovanega lista, to pa vemo, da je pri nas v vseh krogih zbudila največji smeh in obenem — pomilovanje. Znani gospodje in gospodiči agitujejo na vso silo za viteza Tonklija, ki jim je postal „neobhodna potreba“. Ip-takó ne zamudé nabene prilike, ako mu morejo malce pokaditi. Tudi v sredo je priobčil „Slovenec“ v poročilu o otvorjenju furlanske železnice sledečo raco:

„Dr. v. Tonkli je ministru gorko priporočal lokalni železnici po Vipavski in Soški dolini. Minister je obljubil ali prav za prav koj naročil sekijskemu načelniku baronu Witteku, da naj ostane v Gorici in si ogleda črto za nameravano progo po Vipavski dolini. Danes je baron Wittek to storil v družbi nekaterih gospodov“.

Da „Slovenčevih“ dopisnikov iz Gorice ni prav nič več sram, to smo že davno vedeli, a da bodo upali takó drzno slepiti občinstvo, tega bi ne bili verjeli, kajti da je restnica vsa drugačna, temu je priča mnogo veljavna in merodajna gospoda nego so „Slovenčev“ dopisnik in njegov viteški gospod ljubljence in varovane. — Evo resnico:

Naši g. poslanci Alfred grof Coronini, dr. Anton Gregorčič in Franc grof Coronini so na Dunaju bodisi v javnih sejah z govori in interpelacijami opozarjali vlado na neizogibno potrebo vipavske in soške železnice — in minister je odgovoril dos ugodno. Še bolj pa so gospodje poslanci delovali za kulisami, dogovarjali se z ministrom in sekijskim načelnikom Wittekom, ki je obljubil, da se bo za to uprašanje kar največ mogóče zanimal. Vsed tega se je že na Dunaju namenil, da o priliki otvorjenja furlanske železnice ogleda Vipavsko dolino.

Že dva dni pred otvoritvijo furlanske železnice so bili pri deželnem glavarju Alfred grof Coronini, dr. Aleksij Rojce in dr. Anton Gregorčič, da se dogovore, kako in kaj hočejo ukreniti, da si sekijska načelnika Wittek in Wurmb na vsak način ogledata Vipavsko dolino in kakó naj se izvrši to potovanje. Napravljen je bil natančen načrt, a to dva dni poprej!

Pri otvorjenju furlanske železnice so vsi ti gospodje vsak od svoje strani govorili z ministrom in z obema sekijskima načelnikoma predno se jim je približal vitez Tonkli. Ekse. Wittek je tu zopet zatrjeval gospodom, da je prišel že z Dunaja s tem namenom, da si ogleda Vipavsko dolino, koder naj bi šla železnica. In se predno je vitez Tonkli govoril z njim, že sta se o tem potovanju sporazumela minister in Wittek. — Med tem pa, ko je vitez Tonkli se vedno sedel za bogato obloženo mizo v Červinjanu, odšli so g. Alfred grof Coronini, dr. A. Gregorčič in dr. Aleksij Rojce, da so uredili vse potrebno za naslednji dan. In med tem, ko vitez Tonkli skoro ni vedel za slavnostni obhod po Vipavski dolini, se je ta vršil izredno sijajno in najlepšem redu in v največjo zadovoljnost visokih gostov, kakor opisujemo na drugem mestu. A zdaj pride „Slovenec“ s presmešno trditvijo, da ta obhod se je izvršil na Tonklijevo besedo! E se non ridi di che rider suoli? — Taka tendenciozna in neresnična priporočila iz semenišča bodo vitezu Tonkliju gotovo isto takó malo pomagala, kakor njegova pravda proti „Sočinemu“ uredniku.

Povsod nas prezirajo. — Furlanska železnica se je zgradila s pomočjo države in dežele. Zato bi človek mislil, da bodo pri upravi te železnice kaj bolj spoštovali slovenski jezik. — Ali nič o vsem tem! Napiso so povsod nemško-laški, o slovenskih pa ni ne duha ne sluha! Železniški urniki se izdajajo gotovo za ljudstvo, torej v deželi, kjer živi dve tretjini Slovencev, tudi za Slovence. Ali č. kr. železniška uprava je izdala urnike le v nemškem in laškem jeziku. — Ako bi pa kdaj dobili železnico po Vipavski dolini, tedaj bode pa Lahi zopet hoteli imeti povsod prvo besedo! — Takó je pri nas z narodno enakopravnostjo!

Svilorejskega tečaja v Gorici se je udeležilo tudi več Hrvatov in jeden Srb iz Dalmacije. — Da je pouk le italijanski, to slabo upliva na itak razdražene živce Slovencev na Goriskem. Zato bi bilo želeli, da bi se znanprej odpravile take napake s tem, da se pridobi zavodu kaka dobra slovenska učna moč. — Napis na zavodu bi se moral napra-

viti tudi v slovenskem jeziku, kar smo že parkrat zahtevali.

Pritožba proti lekarni. — Od več strani nam dohajajo pritožbe proti lekarni Gironcoli v Gosposki ulici. Pritožbe pa ne zadevajo gospodarja, ampak njegove ljudi, ki v lekarni s Slovinci neuljudno postopajo in jih s „ščavi“ zmerjajo. Naj se to ne zgodi več! Da bi Gospod Gironcoli, ki je znan kot prijazen in vsestransko uljuden ter takten mož, trpel radi zagrizenosti svojih služabnikov, tega ni mi ne želimo!

Novi cestni zakon. — Zadnjic smo naznanili, da pošljemo vsem cestnim odborom in županstvom knjižico, v kateri je ponatisnen novi cestni zakon, kateremu je dodanih mnogovrstnih opomb in pojasnil. — Knjižico imajo zdaj že v rokah. Ker bo knjižica izvrstno služila vsakemu županu, staršini itd. zato se nadajamo, da smo ustregli javnemu blagru, ker smo ta zakon hitro natisnili in razposlali. — Cena vsakemu iztislu je 20 kr. Z ozirom na to, da se v deželi le malo prodá takih knjig, cena ni visoka.

V Furlaniji ni vse takó mirno zaradi letošnje dopolnilne volitve v deželni zbor, kakor bi se na zunaj zdelo; to je skoro gotovo mir pred nevihto. Mnogo veljavnih županov in drugih mož namreč ni prav nič zadovoljno s postavljenim kandidatom, campolonskim županom g. Vinc. Michiellijem.

Izvoljen je bil učeraj Michielli z 48 glasovi; Gasparini je dobil 33 glasov. Ker 17 volilnih mož ni prišlo na volišče, je torej Gasparini propadel.

V Hiriški Bistrici se je v soboto poročil obče spoštovani gospod Savoje Benigar, posestnik, trgovec in župan, z g. eno Marto Sartori, pastorko g. dr. Dušana Petišića, tamosnjega okroglega zdravnika. Častitamo!

Generalštabno potovanje, o katerem smo govorili, je v naši deželi dovršeno. V torek teden so odšli iz Gorice v Kanal, Tolmin, Kobarid, Bole in čez Predel na Korosko. — V Bolen so bili prav sijajno sprejeti; trg je bil v zastavah. — Boleani so podali visoki gospodi spomenico o predelski železnici, ki bi bila važna tudi v vojaškem oziru. Dalje omenja cesto ob Soči v Trento, katera naj bi se dovršila iz enakih vzrokov z državno pomočjo.

Tolminski glavar grof Miroslav Marenzi je šel na šestmesečni dopust. — Ako si v tem času ne utrdi zdravja, se morebiti niti ne vrne več v Tolmin.

Deževno vreme, ki je trajalo nad poldrugi mesec, je močnejšim raznemu sadnemu drevju, posebno črešnjam, pa tudi trtnemu zarodu. — Bog pomagaj! Enkrat je dežja premalo, drugič ga je pa preveč. — Lani je bilo prenateno sena zaradi suše; letos ga bo marsikje malo pa vsled preobile moče.

V Tolminu se je 11. t. m. pri tamošnjem č. kr. poštnem uradu pod vodstvom poštnega komisarja iz Trsta vršil izpit za č. kr. poštno odpravitelje, oziroma odpraviteljice. Prestale so ga z dobrim uspehom gospodične:

Alojzija Berlot iz Morskega pri Kanalu, Zina Kragelj iz Gorice in Olga Konjedic iz Plavij ter g. Mihael Rejec iz Poljubinja pri Tolminu. — Častitamo.

Razburjenost v Kobaridu. — K nasemu poročilu pod tem naslovom pisal je kobariski kapelan v „Slovenca“, da ni prav nič pomirilo duhov, pač pa jih še bolj razdražilo. — K temu dostavljamo, da vsak trezen mož mora priznati, da je „Primorčec“ edino prav pisal; ako se je pa kdo še bolj razburjal, dokazuje s tem, da prav ne razume niti stvari same niti kakó bi se dala nevarnost vsaj zmanjšati, ako ne povsem odpraviti. — Zato svetujemo zadnjic k previdnosti, treznosti, zlasti pa na to stran, da se dejanja ne podtikajo osebam, ki nimajo z njimi nikake dotike.

Vojstvo v Sežani. — Tudi letošnje poletje pridejo vojaki iz Trsta v Sežano slatnovat. Trije batalijoni 87. pešpolka bodo tamkaj od 21. t. m. do 10. julija; drugi batalijon 97. polka pa bo od 10. do 26. julija. Tamkaj se za ta čas ustanovi tudi postajno poveljinstvo.

Vinska kupčija v naši deželi je čedalje slabša vsled nesrečne vinske klavzule. Vina je vse polno, kupeev pa ni od nikjer v deželo. Celó naši Brici, ki so svoje vino vselej lahko, hitro in drago prodajali, ne morejo ga letos prodati. — K sreči, da so

vsaj ogerski kupci s pomočjo g. Fogarja pri soškemu mostu v Pevni nakupili okoli 70.000 hektov vina, ako ne, bi bila kupčija še slabša in nesreča vinske klavzule z Italijo toliko večja. — Čujemo, da g. Fogar se pogaja z velikimi vinskimi kupci na Ogorskem, na Dunaju in drugod, da bi stalno vsako leto kupovali vina v naših krajih. Ti kupci bi dali navode, kakó naj se vino za nje pripravlja, da bo sposobno za nadaljno predelavanje. — Ako se to posreči, bodo naši vinogradniki vsaj deloma zavarovani prevelike skode, katero bi drugače imeli vsled nesrečne klavzule.

„Lega Nazionale“. — Dne 1. julija se bo vršila glavna skupščina tega društva. Na dnevnem redu bo tudi zahteva, naj se osnuje v Trstu nič manj nego laško vseučilišče (mej tem ko isti ljudje nam Slovincem ne privoščejo niti ljudskih šol!) Radovedni smo, kaj bi počeli laški visokošolci v Trstu, ko bi končali svoje nauke; polagoma bi se za službe cestnih čelilcev praviili vseučiliščniki! Med Slovence jim bo pot čedalje bolj omejena!

Zborovanje se bo vršilo v gledališču; ob 11. zjutraj se pa predstavijo v mestni dvorani, kjer jih novi župan (ako bo do tje potrjen), pozdravi v imenu mesta. Proti temu protestujemo v imenu goriskih Slovencev! Ako jih hoče pozdraviti v imenu mestnih Italijanov, slobodno; ali v imenu vsega mesta — protestujemo!

Vremenska neizgoda na Dunaju. — V petek zjutraj je na Dunaju razrazajala strahovita nevihta. Okolu 7. ure utrgal se je oblak in našla se je toča, tako gostá, da je hipoma nastala neopredelna tema. Vihar je tulli grozovito in vse prebivalstvo je vztropetalo strahu. Nevihta je trajala četrť ure. Toča, debela kakor golobja jajca, padala je s tako močjo, da je pobila debele šipe in prebila celo leseno zastore. Dunaj je bil podoben bombardiranemu mestu. Po ulicah je ležala toča nad čevlji ponekod skoro po meter visoko, zaprla kanale in prouzročila poplave v pritličnih stanovanjih in skladiščih, vsled česar je nastala velikanska škoda, ker je pokvarjenega mnogo blaga. Ni je hile na Dunaji, da bi ne bilo nekaj šip pobitih, a toča je padala tudi v stanovanja in pokvarila mnogo pohištva. Iz kletij in nizko ležečih stanovanj so morali vodo erpati, kajti po nekod je stala po tri čevlje visoko. Pri cesarskem dvorcu je pobila toča 600 šip, zlasti mnogo pri stanovanju cesarja, cesarice in nadvojvodinje Stefanije. Pri nadvojvodi Albrechtu je toča pobila vse šipe. Vrta in parki so strahovito opustošeni, vihar je močna drevesa pomolil ali s koreninami vred izruval. Konji so se splašili in povozili več oseb. Nebroj ljudij je bilo lahko ranjenih, nekateri tudi težko, tri osebe pa so bile ubite. V Praterju sta zlomljeni drevesi ubili dva moža, v mestu pa toča nekega na svojem vozu sedečega sljakarja. Nekateri otroci so utonili. Ljudje so bežali na vse strani. Grozoviti prizori so se primerili v Semmeringu. Topničarji so prišli na vajo. Komaj je začel vihar, splašili so se konji. Vojaki so popadali s svojih sedežev, deset je bilo ranjenih, dva tako, da ni upati da okrevala. Povoženih je bilo tudi več drugih oseb. Konji so bili tako besni, da so ogrižli nekatere pogumne osebe, ki so jih hotele ustaviti. Mej častniki in vojaki, ki so bili na vezbalisti, ga ni ne jednega, da bi ne bil kolikor toliko poškodovan. Tudi konje je toča ranila, jednega pa ubila. Jednaki prizori so se tudi drugod primerili, če tudi ne tako grozni. Tudi v okolici dunajskega je vihar prouzročil silno škodo, a toča se je usula v raznih drugih krajih.

Trg v Devinu.

Starodavni in znameniti konjski trg sv. Ivana bo letos v nedeljo 24. t. m.

Županstvo v Devinu.

Miroslav Ples,
župan.

Ganz sold. bedruckte Fourlards 86 kr. bis fl. 3,68 p. Met. — (ca. 450 versch. Disposit.) — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11,66 per Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) portio- und zollfrei. Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hof). Zürich. 2

Slovenski napisi v Trstu.

Interpelacija poslancev Spinčiča, Nabergoja in tovarišev na Njih ekscelence gospode ministre za notranje poslove, za finance in trgovino v seji poslanske zbornice dne 23. maja 1894.

Napisi na javnih poslopih ali imajo kak zmisel, ali ga pa nimajo.

Ako nimajo nikakega zmisla, tedaj niso potrebni v nobenem jeziku.

Ako pa imajo zmisel, potem morajo kazati, kateri urad ali kateri uradi se nahajajo v dotičnem poslopiju, kateri jezik je v rabi pri teh uradih — da moremo že po vnanjosti soditi o notranjosti — in čemu obstoje v prvi vrsti, in to v jezikih tistih narodnosti, za katere obstoje v prvi vrsti dotični uradi, da morejo iste razumeti.

V najnovejši dobi se je zgradilo poslopje za pošne, brzojavne in finančne oblasti v Trstu.

Pod dotične finančne oblasti spada vsa Primorska, pod dotično pošno in brzojavno ravnanje vsa Primorska in vojvodina Kranjska.

Primorska šteje po podatkih ljudskega štetja z dne 31. decembra 1890, približno 348.000 Slovencev in Hrvatov, 249.000 Italijanov, 15.000 Nemcev, vojvodina Kranjska po podatkih istega ljudskega štetja približno 166.000 Slovencev in 28.000 Nemcev.

Po takem ne bi bilo nič naravnostnega, nič pravičnejšega in nič zakonitejšega, kakor da se uradi nahajajoči se v imenovanem poslopiju, označijo v jezikih vseh onih plemen, za katere obstoje ti uradi, in sicer tembolj, ker je po obstoječih državnih temeljnih zakonih zagotovljena enakopravnost jezika vseh plemen v državi in ker je po obstoječih predpisih finančnim, poštnim in brzojavnim oblastim v Primorski oziroma Kranjski uradovati tudi hrvaški oziroma slovenski, in ker bi se ta enakopravnost morala kazati tudi pri napisih.

In vendar so se nedavno na omenjenem javnem poslopiju napravili le naslednji napisi:

„K. k. Post- und Telegrafenanstalt“.

„Imp. Reg. Poste e Telegrafi“.

„K. k. Finanzbehörden“.

„Imp. Reg. Dicasteri di Finanza“.

med tem, ko pozrešamo popolnoma hrvaški oziroma slovenski napis, in se torej popolnoma prezira jezik odločne večine prebivalstva dotičnih dežel.

Podpisani si torej dovoljujejo staviti naslednje vprašanje na njih ekscelence gospoda ministra za notranje posle, gospoda finančnega ministra in ministra za trgovino, kateri so v prvi vrsti odgovorni za izvedenje naravnih in v državnih temeljnih zakonih zagotovljenih pravic:

1. Ali je znano Njih ekscelencam, da so se na novem poslopiju za pošne brzojavne in finančne oblasti v Trstu napravili le nemški in italijanski napisi?

2. Ali so Njihove ekscelence pri volji nemudoma ukreniti potrebno, da se na istem poslopiju napravijo slovenski ali hrvaški napisi; ali sicer navesti vzroke, radi katerih se je popolnoma prezrlo jezik daleko prevladujoče večine prebivalstva na Primorskem in Kranjskem?

Na Dunaju, dne 23. maja 1894.

Spinčič, Nabergoj, Kušar, dr. Gregorčič, dr. Gregorec, dr. Ferjančič, dr. Klaič, A. Gorini, dr. Bulat, Pfeifer, Globočnik, Vošnjak, Klun, dr. Lajinja, Biankini, Perić, Dapar, Supuk.

Mi beležimo seveda velikim zadovoljstvom to interpelacijo, želeč, da se popravi krivica, katere se je dogodila naroda slovenskemu in hrvaškemu, oziroma ogromni večini prebivalstva dežele primorske in kranjske. Gospodje interpellantje smejo biti prepričani, da so s to interpelacijo govorili iz srea vsemu prebivalstvu.

Poslanica*)

Komen, 28. maja 1894. — („O pogojzdanju in komenski prepri“).

Kamorkoli se dragi čitatelj podaš po svetu, zapaziš, da si novejšem času mesta in vasi skušajo olepšati svoje lice z nasadbami drevoredov, parkov itd. Taki nasadi ne dajejo krajem samo krasoto, ampak tudi senco in zavetje.

Pridni Švicarji in ljudje v krajih, kamor tuje zahajajo, žrtvujejo velikanske svote, da se njih zemlja lepša in tako postane mikavnejša in vabljivejša bogatašem, ki prinašajo denar v deželo, od katerega vsakemu stanu nekaj pripade.

Mislilo ni se, da je tudi pri nas vsak človek v tem oziru finega okusa in vnet za olepšanje svojega rojstnega kraja, pa žalibog v zadnjem času se je pokazalo, kako daleč smo se za napredkom drugih zemlja in koliko omike nam še manjka. Da dobiš, dragi čitatelj, pravo sliko naših sedanjih razmer in pozveš ti nam bližnji sosed, ki vedno povprašuje, kako stvari stojijo, pravo resnico, evo vama kratek popis, ki naj v domači zgodovini priča polomcem, kako žalostne razmere v marsikaterem oziru so vladale v Komnu koncem 19. stoletja.

Komen ima po svojih obč. pašnikih mnogo puščav, katere bi se dale z razdelitvijo obč. zemljišč in s primernim obdelovanjem spremeniti v gojzid ali travnik. Povsod so že spoznali veliko vrednost razdelitve obč. pašnikov in tudi k nam je že posijal žarek spoznanja, a najglavnejša ovira razdelitvi je gosp. župan, ker uživa sedaj na obč. pašniku več, kakor mu bode po razdelitvi odmerjeno, kajti potem bomo vsi enaki t. j. lastniki živine, kakor tudi oni, koji niti enega repa nimajo. Ina na svoji strani pa še nekaj — podpornikov katerih moč pa ni tako silna, da bi se mogli vpreči velekoristnim novodobnim idejam.

Zraven razdelitvi namenjenih zemljišč ima naša občina prav v bližini vasi tudi nekatera proti burji višja zemljišča, na katerih je živinski kal in dve lokvi za človeško pitno vodo. Trdi se, da je nekdo izmej starašinstva že pred desetimi leti predlagal, naj bi se one parcele zasadile z borovjem, a besede so kakor dim razkadile se, in pozabljeno je bilo borovje, pozabljen nasad.

Dne 22. nov. 1893. sprejelo je naše starašinstvo v svoji redni seji soglasno predlog, da se vsa ona zemljišča pogozdijo in zagraje, ter postavilo v letni proračun v ta namen 210 for.

*) Za sestavke po tem naslovom uredništvo ni odgovorno.

Zasaditi omenjena zemljišča z borovjem sklenilo je starašinstvo iz sledečih razlogov:

1. Glavni namen tega pogozdenja z borovjem je bil, zavarovati vas pred burjo.
2. Na teh zemljiščih leže prej omenjene vode za živinsko in človeško porabo. Krog teh vod se pase živina in vse njene odpadke spira deževnica v kal in v obe lokvi. Na kalu pije živina in se pere perilo in iz lokev se porablja voda za ljudi. Ko bi se pa ta zemljišča z borovjem zasadila in zagrajila, bil bi vhod živini zabranjen, in vsa voda, tudi ona, koja priteka s poti, čistila bi se v travi in odpadlih borovih iglah.
3. Zraven tega dajala bi ta zemljišča občini na prodani travi nekaj dohodka, tla bi se zboljšala, kesovje bi priraslo in kraj naš, kamor tuje še vedno radi zahajajo, zadobil bi prijaznejše in vabljivejše lice.

Vsled soglasnega starašinstvenega sklepa (tako piše naše županstvo) prosilo je županstvo dne 11. dec. 1893. slav. c. k. okr. glavarstvo za nasadbo omenjenih zemljišč potrebno iglato drevje, katero je tudi resnično prejelo. Meseca marca t. l. so le na treh letos za pogozdenje namenjenih parcelah kopali jame za borovje, isti mesec so se borovčki tudi zasadili, in ker je bila v aprilu suša, je občina to drevje celó zalivala. Tudi gradilo se je vsed slabega vremena tri tedne t. l. vsak teden nekaj časa, in posebna pare. št. 44/1 je bila popolnoma zagrajena, ne da bi se bil kdo ganil ali pritoževal.

Da starašinstvo lažje doseže svoj namen, to je gojzid, ki bode dajal vasi zavetje, sklenilo je v svoji redni seji dne 23. aprila z veliko večino glasov, da se naprosi vis. vlada, da sprejme vsa letos na občinske stroške nasajena zemljišča v gojzidno varstvo. Z besedo „vsa“ zapopadla je bila mej vsemi zemljišči tudi letos pogozdena in ograjena parcela 44/1.

Gospod župan pa, ki je o svojem času celo vpeljal telegrafa, sicer brezvspešno, hudo nasprotoval, je mož, ki ni nikdar vnet za kako novo in koristno napravo, posebno, če jo je kedo drugi predlagal in ne on; pozval je občinarje v „roboto“ značilen dan 1. maja in sicer na Brdo k pogozdeni parceli št. 44/1. Na lice mesta je prišel neobičajno v spremstvu svojih dveh slug gosp. župan sam, ter zbrano in že prej nahujskano ljudstvo nagovoril. Sad tega dejanja se je kmalo videl. Nerazsodno in nadraženo ljudstvo je v županovi navzočnosti grajo krog pare. št. 44/1 strlo in pod njegovim vodstvom borovčev nasad izrulo.

To pač neolikano ravnanje nezavednih siromakov, kateremu je čujte! še celo „omikani“ g. obč. tajnik z rokama ploskal, se ve, da si lahko zadobi milostno županovo naklonjenost, primoralo je naše starašinstvo, da je podalo pritožbo c. k. okr. glavarstvu, vsled katere sta nemudoma prišla v Komen visokorodni gosp. glavar in c. k. gojzidni ko-

misar iz Sežane in sta na licu mesta pogledala znak žalostne slave komenskih junakov.

To je dalo tudi povod, da je bila 6. maja nagloma sklicana starašinstvena seja, pri kateri se je obravnavala prošnja komenskih občinarjev, s katero so prosili naj se graja krog parcele št. 414/1 vniči, (dotičniki so pa že 1. maja vse to sami, kakor povedano, razdejali). Starašinstvo spoznavši, da je prošnja nahuj-skanih občinarjev nevtemeljena in vse to le nasledek hujskanja, je dotično zavrglo z 12 proti 4 glasovom, ter ponav-lja je sklenilo, da se ima dotični prostor še v tem letu zopet zasaditi in zagra-diti.

Slav. c. k. glavarstvo je vsled prej omenjene pritožbe 12 udov obč. starašinstva odredilo, da ima županstvo še v tem mesecu omenjeni razdejani pro-sstor zasaditi. Gospod župan, vaje naspotovali starašinstvenim sklepom, zapo-vedal je zasajati velike murbe, katere pa se slabo prijemajo in bodo še slabše na tej revni zemlji rastle. S tem nasa-dom pa glavni namen — zavetje — ne bode nikedar dosežen, vsled tega ne more starašinstvo odnehati od svojega sklepa.

Starašinstvo, sklenivše večkrat (22. nov. 1893., 23. apr. 1894. in 6. maja 1894.), da se pare. št. 414/1 z borovjem zasadi, zagradi in stavi pod gojzidno var-stvo, čutilo se je žaljeno vsled tega nes-pametnega in stare instvu kljubujočega županovega ravnanja i. t. d., zato dalo mu je z 12 podpisov zasluženega nezaup-nico.

Ljubi čitatelj, če bi mislil, ker smo v ustavni državi in v ustavnih časih, da je g. župan takoj odstopil. Varal bi se, nasprotno meni se zdi, da se je še le zdaj zariil v županovanje, kakor klop v kožo, in misli si, še ljubše mi je župa-niti samemu, kakor če sodelujejo ljudje, koji mi slepe pokorščine ne prisezajo, in čudi se resnično gosp. župan grofu Taffeju, ker je bil on kot minister tako sramožljiv, da je odstopil, ker je samo eden njegovih predlogov padel. Kraševce bi rekel: To je ena lepa „prigliha“.

Da g. župan kolikor mogoče ubla-ži ta nepričakovani udarec nezaupnice, sklicat je somišljenike, ki so žujim same žalosti kar kihali, oborožil jih z listom, črnilom in peresom, ter jih razposlal na vse strani naše širne županije loviti pod-pise z zapeljivim nagovorom: Imate kaj zoper župana? Na odgovor nič, ponu-dili so ljudem papir na katerega je bilo treba zapisati njihove ime, in s takimi podpisi (tudi ženskih in otročjih pravijo hudobni jeziki da je nekaj bilo) naj bi gosp. župan paralizoval nezaupnico sta-rašinstva!?

Da se stvar končno reši, obrnilo se je komensko starašinstvo s priložbo na slav. dež. odbor in prošlo da slav-noisti zapové gosp. županu, da izvrši vse sklepe obč. starašinstva, zadevajoče poprej omenjenega pogojzdenja (§ 53. obč. reda). — Ker je gosp. župan jav-no pred celo „roboto“ trdil, da on sam ukaže in občinstvo, starašinstvo pa prav nič, in ker so trdili in trde še danda-

nes vsi njegovi pajdaši, zato se je tudi vse občinstvo tako ostrupilo s to krivo mislijo, da celó otročaj že tako politizi-ra vsled tega, in ker ni le naš župan tacihi nazorov ampak po svetu še mno-go družih županov, zato bode razsodba naše pritožbe od strani slav. dež. od-bora za vso deželo velikega pomena in važnosti.

Naše starašinstvo se bori neomah-ljivo za načelo, katero je zapopadeno v §. 53 obč. reda. Če pa to načelo re-cimo, ali postava od zdaj za naprej nima nobene veljave, in če ima župan v občini sam odločevati, potem ni treba voliti nikedar več 18 mož v starašinstvo, ampak samo enega in ta sam naj vlada, pa mirna Bosna! Kedar pa po-trebuje več glasov, skliče naj občinarje in ti naj določajo in sklepajo, starašinstva pa naj odstopijo, kaker odstopi na-se, če s svojimi koristnimi sklepi ne zmaga.

Našemu županu ni toliko za ono parcelo, pač pa zato, da zmaga on sta-rašinstvo, in zato se poslužuje vsako-vrstnih izgovorov, katerih je naslednja prav karakteristična.

Mimo omenjene preporne parcele vodite dve cesti, skladojna 7 metrov široka in občinska vsled pogojzdenja nalašč popravljena in razširjena 5 me-trov, skupaj tedaj celih 12 metrov ši-rine. Po teh poteh trdi gosp. župan da ne bode mogla hoditi živina, kadi 70-80 glav, a ravno blizu istega mesta v soleski pri list. 147, kjer je skladojna cesta še ne 5 metrov široka, živina prav lahko gre na pašo. Dalje trdi gosp. župan, da živina ne bode smela hoditi po skladojni cesti i. t. tacihi 20 metrov daljave. Tedaj vidite, same hu-dalosti so to, a ljudstvo vsemu temu veruje in je uvažuje in od tod taka razburje-nost. Poti so dovolj široke, če bi tudi vsa komenska živina hodila makrat na pašo, a temu ni tako, kajti polovica vse živine se pase na obč. pašniku pod vasjo in bi rekel koma polovica gre v skup-no čredo, odšli pa je treba še vse glave, ki prihajajo na obč. pašnik z dru-zih koncev vasi, ki niti ne taknejo ome-njeni dve poti ob prepirni parceli.

In če je šel poljujoči generalštab dne 25. t. m. s sto konji in jezdeci po samo eni občinski 5 metrov široki poti ob prepirni parceli, pa hočete, da bi po obeh c stah v 12 metrih širjave ne šla naša 70-80 glav broječa čredo? Kdor bi drugače govoril ali je hudoben ali pa neumen. —

Dalje govore županovi agentje ne-vednemu ljudstvu, da voda, prihajajoča iz borovčevega gojzida, ne bode pitna itd. Tem vsem pomaga tudi trop jezič-nic, katere si je gosp. župan zbral v svoj generalštab, in te imajo pri vsem pre-piru prav glavno besedo, ter kriče po ulicah za nasprotniki, kakor bi obdane bile, da ni človek in njegova družina skoro varna izpod strehe — in vse to radi nevednosti. Ljudstvo ne vé kaj dela in se da zapeljevati od vsakogar.

Konec svojega dopisa kličem že vsim slepeem: Bog daj vam več luči!

Š.

Čakiva se najceneje v podpisani lekarni ako se naroča po pošti

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zvaven rotovža v Ljubljani priporoča:

Za zelodec:

Marijineeljske ka-plyce za zelodec. - Steklenica 20 kr., 6

Steklenie 1 gbl. 3 met. 4 gbl. 80 kr. - Otečajalac ali dotične kraljice listijo zelodec pri zabasavju skičenem že-sodici - Skatula 21 kr., jeden zavojek s 6 skatulan velja 1 gbl. 5 kr.

Za prsa:

Plavinski zelodac ali posni sirup za odra-žene in otroke raztvorja sliznice lapja bolečine, ne pa pri kašlju - Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gbl. 20 kr.

Za trganje:

Potroški svet. Gledalci listin preganja bolečine v krčah, nogah in rokah. - Steklenica 70 kr., 6 steklenic 2 gbl. 21 kr. - Vsa ta medicina ali vsa druga zdravila stek-tna se dobivajo.

lekarni

Ubald pl. Trnkóczy - ja v Ljubljani zvaven rotovža

in vsak dan v svoji pošti razpolaga

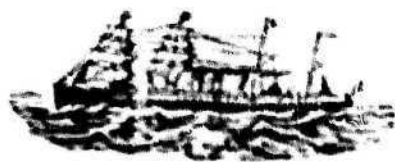
Spretnega in urnega

korespondenta

z lepo pisavo, ki je zmožen slovenšči-ne, nemščine in italijanske vsprigme se takoj pod ugodnimi pogoji.

Oni ki znajo še kak drugi jezik, imajo prednost.

Pomnilbe naj se pošiljajo pod „1000“ upravištvu tega lista.

Vozni listi in tovarni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod

„Red Stearn Linie“ iz Antverpena direktno v

New Jork & Philadelfijo

komo sijenovana črta, od e. kr. avstrijske vlade. Na uprašnja odgovarja točno: koncesijovant zastop

„Red Star Linie“

na DUNAJU, IV Weyringergasse 17 ali pri

JOSIP-U STRASSERJ-U

Statbureau & commercialer Correspondent der k. k. Staatsbahnen in Innsbruck

Jos. Kravagna

vinogradnik in žgaločar izganar Ptuja (Pottau) na Štajerskem, prodaja dobra vina iz svojih vinogradov po 15 do 19 kr. liter: novi tro-pinovec in slivovec po 10 kr., stari pa po 18 kr. liter.